

PROMPT NEDİR ?

GİRİŞ

Yapay zekâ sistemlerinin üretken modeller aracılığıyla yaygınlaşması, beraberinde yeni kavramların da hayatımıza girmesine neden olmuştur. Bu kavramlardan biri olan “prompt”, hem teknik hem de pratik anlamda yapay zekâyla etkili iletişim kurmanın temel anahtarı hâline gelmiştir.

Bu metin; prompt kavramını açıklamak, türlerini örneklerle tanıtmak, prompt mühendisliği kavramına değinmek ve bu alanın gelecekteki yönelimlerini aktarmak amacıyla hazırlanmıştır.

1. PROMPT NEDİR?

Prompt, yapay zekâyâ ne yapması gerektiğini belirten bir komuttur. Başka bir ifadeyle, bir yapay zekâ modeline verilen yazılı girdidir. Bu giriş sayesinde sistem, kendisinden beklenen çıktıyı üretir. Prompt, yalnızca bir komut değil; aynı zamanda bağlam, ton, görev ve içerik yönlendirmesi içeren bir iletişim aracıdır.

Kapsamı, kısa bir soru kadar basit veya çok aşamalı bir yönerge kadar karmaşık olabilir. Metin, görsel, ses ya da yazılım kodu formatında uygulanabilir.

Örneğin, “İklim değişikliği nedir? Lise öğrencileri için açıkla.” ifadesi bir metin üretim promptudur. Görsel üretim sistemlerinde ise, “Karlı dağların arasında bir köy manzarası, yağlı boya tarzında” gibi tanımlamalar prompt işlevi görür.

2. PROMPT NE İŞE YARAR?

Promptlar, yapay zekâ ile insan arasında kurulan temel etkileşim aracıdır. Kullanım amaçları şunlardır:

- Yapay zekâyâ görev atamak
- Belirli biçimde içerik üretmek
- Karmaşık talepleri açık ve net hâle getirmek

Modele bağlam sunarak istenilen kalitede çıktı almak
Yaratıcılığı yönlendirmek ve kontrol etmek

Yetersiz veya belirsiz promptlar, modelin doğru anlamlandıramayacağı sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle, özellikle üretken yapay zekâ uygulamalarında prompt yazımı büyük önem taşır.

3. PROMPT TÜRLERİ

3.1 Açık Uçlu Promptlar

Yanıtın serbest bırakıldığı, detaylı açıklama beklentisi taşıyan promptlardır. Genellikle analiz, yorum ya da hikâye türü çıktılar üretmek için kullanılır.

Örnek: “Yapay zekânın etik sorunları üzerine düşüncelerini açıkla.”

3.2 Kapalı Uçlu Promptlar

Belirli bir yanıtı hedefleyen, genellikle kısa ve bilgi odaklı girdilerdir.

Örnek: “İlk yapay zekâ modeli hangi yılda geliştirildi?”

3.3 Talimat Odaklı Promptlar

Yapay zekâya açıkça ne yapması gerektiğinin belirtildiği yönergelerdir.

Örnek: “Aşağıdaki metni üç maddede özetle.”

3.4 Rol Atayan Promptlar

Yapay zekânın belli bir kimlik veya uzmanlık rolünde davranması istenir.

Örnek: “Sen bir tarih öğretmenisin. Öğrencilere Osmanlı’daki eğitim sistemini açıkla.”

3.5 Çok Aşamalı Promptlar

Adım adım görev tanımları içerir. Genellikle açıklama, örnekleme ve analiz gibi birden fazla işlem içeren içerikler üretmek amacıyla kullanılır.

Örnek: “Kuantum fiziğini tanımla. Ardından bir örnek ver ve zorluklarını belirt.”

4. PROMPT ÖRNEKLERİ

Metin Üretimi

“10 yaşındaki bir çocuk için ‘algoritma’ kelimesini açıkla.”

Görsel Üretimi

“Gece vakti deniz kenarında kitap okuyan bir robot, dijital sanat tarzında.”

Kod Üretimi

“Python ile asal sayı kontrolü yapan bir fonksiyon yaz.”

Özetleme

“Aşağıdaki metni lise düzeyinde 3 cümle ile özetle.”

Listeleme

“Yapay zekânın eğitimdeki 5 faydasını maddeler hâlinde açıkla.”

5. PROMPT MÜHENDİSLİĞİ (PROMPT ENGINEERING)

Prompt mühendisliği, bir yapay zekâ modelinden istenilen çıktıyı alabilmek için promptların yapılandırılması, test edilmesi ve optimize edilmesi sürecidir. Özellikle büyük dil modelleriyle çalışırken, doğru ifadelerle yönlendirme yapmak yüksek kaliteli çıktılar için kritiktir.

5.1 Neden Gereklidir?

Modeller verilen girdilere göre çalışır. Yanlış veya eksik yönlendirme, yanlış sonuçlara yol açar.

Karmaşık görevlerde açık, bağlamlı ve adım adım açıklamalara ihtiyaç vardır. Aynı modele farklı biçimde yazılmış promptlar, çok farklı çıktılar verebilir. Kapsamlı ve güvenilir sonuçlar almak için promptlar dikkatle tasarlanmalıdır.

5.2 Temel Yaklaşımlar

Bağlam Belirtme: Modelin hangi rolde ve hangi hedefle çalıştığını açıkça yazmak

Yapılandırılmış Talimat: Görevi aşamalı biçimde tanımlamak

Örnekleme (Few-shot prompting): Önce örnek sunmak, sonra benzeri istenen çıktıyı belirtmek

Geri Bildirim ve Revizyon: Yanıta göre promptu yeniden yazarak kaliteyi artırmak

5.3 Mesleki Boyut

Prompt mühendisliği, özellikle yazılım, eğitim, medya ve araştırma gibi alanlarda **yeni bir meslek disiplini** hâline gelmektedir. Şirketler, modellerden etkili ve tutarlı çıktı alabilmek için uzman prompt yazarları istihdam etmeye başlamıştır.

6. GELECEKTE PROMPT YAZIMI VE YAPAY ZEKÂ

Gelecekte prompt yazımı, yapay zekâ ile etkileşim kurmanın temel yöntemi olmaya devam edecektir. Öne çıkan gelişmeler şunlardır:

6.1 Doğal Dil ile Programlama

Promptlar bir programlama dili gibi kullanılacaktır. Kullanıcı, kod bilmeden sadece doğal dil yazarak yazılım veya sistem çıktıları oluşturabilecektir.

6.2 Otomatik Prompt Üretimi

Yapay zekâ sistemleri, kullanıcıdan alınan genel talepleri otomatik olarak etkili promptlara dönüştürebilecektir.

6.3 Kişisel Prompt Profilleri

Kullanıcı alışkanlıklarına göre kişiselleştirilmiş prompt şablonları oluşturulacak, böylece daha hızlı ve tutarlı çıktılar alınabilecektir.

6.4 Eğitim Sistemine Entegrasyon

İlkokuldan üniversiteye kadar olan süreçte, yapay zekâyla etkili iletişim kurmak için doğru prompt yazma becerisi, ders programlarına dâhil edilecektir.

SONUÇ

Prompt, üretken yapay zekâ sistemlerinin çalışması için temel yapı taşıdır. Basit gibi görünse de etkili prompt yazımı, derinlemesine düşünme, açık ifade ve stratejik yapılandırma gerektirir. Bu nedenle prompt kavramı sadece teknik değil; aynı zamanda iletişim, eğitim, yaratıcılık ve üretkenlik alanlarının da merkezinde yer almaktadır.

Yapay zekâyla kaliteli, güvenilir ve hedef odaklı içerikler elde etmenin yolu, doğru ve yerinde hazırlanmış promptlardan geçmektedir.

Bu içerik, **BTK Akademi** kaynakları ve güncel yapay zekâ araştırmaları temel alınarak **Arda Karadağ** tarafından hazırlanmıştır.